

Cilt/Sayı L

ISSN 1015-2091

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
Edebiyat Fakültesi
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
Dergisi

2014-1

Kurucu:

A. Caferoğlu

**TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERGİSİ ULUSLARARASI HAKEMLİ
BİR DERGİDİR. HAZİRAN VE ARALIK DÖNEMLERİNDE OLMAK
ÜZERE YILDA İKİ KEZ YAYIMLANIR**

Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi

Asos Index tarafından taranmaktadır: <http://asosindex.com/journal-view?id=181>

İndeks listesi için: <http://www.journals.istanbul.edu.tr/tr/index.php/turkdili>

İSTANBUL
2014

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi
İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, 1946-

c.: resim, tablo; 24 cm.

Yılda 2 sayı

ISSN 1015-2091

Elektronik ortamda da yayımlanmaktadır:

<http://www.journals.istanbul.edu.tr/iutded/index>

1. TÜRK DİLİ – SÜRELİ YAYINLAR. 2. TÜRK EDEBİYATI. 3. DİL
BİLİMİ

Asos indeks

Araştırmax indeks

Ebsco indeks

LMA indeks

Ulakbim indeks

tarafından indekslenmektedir.

Baskı:

İlbey Matbaa

www.ilbeymatbaa.com.tr

Sertifika No: 17845

İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı
tarafından bastırılmıştır.

Yayın Kurulu

Prof. Dr. Mustafa Özkan (Dergi Sorumlusu)
Prof. Dr. Muhammet Nur Doğan
Prof. Dr. Ali Şükrü Çoruk
Prof. Dr. Mehmet Tekin
Doç. Dr. Abdülkadir Emeksiz

Hakem Kurulu

Prof. Dr. Namık Açıkgöz	Prof. Dr. Mehmet Kara	Prof. Dr. Kemal Yavuz
Prof. Dr. Ş. Halûk Akalın	Prof. Dr. Ahmet Kartal	Prof. Dr. Hüseyin Yazıcı
Prof. Dr. Hasan Akay	Prof. Dr. Ceval Kaya	Prof. Dr. Muhammet Yelten
Prof. Dr. Gülşen Seyhan Alışık	Prof. Dr. Emel Kefeli	Prof. Dr. Kâzım Yetiş
Prof. Dr. Fatih Andı	Prof. Dr. Igor Kormuşin	Prof. Dr. Dursun Yıldırım
Prof. Dr. Hülya Argunşah	Prof. Dr. Günay Kut	Prof. Dr. Nuri Yüce
Prof. Dr. Mustafa Argunşah	Prof. Dr. Sabahattin Küçük	Prof. Dr. Peter Zieme
Prof. Dr. Uwe Bläsing	Prof. Dr. Mustafa Özkan	Doç. Dr. Sevin Alil
Prof. Dr. Dilek Batıslam	Prof. Dr. Nihat Öztoprak	Doç. Dr. Nur Gürani Arslan
Prof. Dr. Azmi Bilgin	Prof. Dr. Bengisu Rona	Doç. Dr. Ferhat Aslan
Prof. Dr. Orhan Bilgin	Prof. Dr. Gülden Sağol	Doç. Dr. Enfel Doğan
Prof. Dr. Ömür Ceylan	Prof. Dr. M. A. Yekta Saraç	Doç. Dr. Abdülkadir Emeksiz
Prof. Dr. Mustafa Çiçekler	Prof. Dr. Osman F. Sertkaya	Doç. Dr. Halim Kara
Prof. Dr. Ali Şükrü Çoruk	Prof. Dr. Ayşe Gül Sertkaya	Doç. Dr. M. Mahur Tulum
Prof. Dr. Sebahat Deniz	Prof. Dr. Elfine Sibgatullina	Doç. Dr. Murat Ali Karavelioğlu
Prof. Dr. Hayati Develi	Prof. Dr. A. Atilla Şentürk	Doç. Dr. Muharrem Kaya
Prof. Dr. Muhammet Nur Doğan	Prof. Dr. Mustafa Tanç	Doç. Dr. Zuhal Kültüröl
Prof. Dr. Musa Duman	Prof. Dr. Münevver Tekcan	Doç. Dr. Tanju Oral Seyhan
Prof. Dr. Metin Ekici	Prof. Dr. Recep Toparlı	Doç. Dr. Hüseyin Özcan
Prof. Dr. Nüket Esen	Prof. Dr. Fikret Turan	Doç. Dr. Erdal Şahin
Prof. Dr. Şeyma Güngör	Prof. Dr. Fikret Türkmen	Doç. Dr. Hatice Tören
Prof. Dr. Enver Halilovic	Prof. Dr. Abdullah Uçman	Doç. Dr. Orhan Yavuz
Prof. Dr. Handan İnci	Prof. Dr. Sema Uğurcan	Yrd. Doç. Dr. Özcan Tabaklar
Prof. Dr. Mustafa S. Kaçalın	Prof. Dr. Hanifi Vural	

Sorumlu Müdür : Arş. Gör. İsmail Taş
Yayına Hazırlayan : Yard. Doç. Dr. Fırat Karagülle
Düzeltili : Arş. Gör. Ümran Yaman - Arş. Gör. Demet Çınar

Yurt Dışı Temsilcilikler ve Yurt Dışı İrtibat Noktaları:

Mısır : Arş. Gör. Sami Ahmed (Ezher Üniversitesi Diller ve Tercüme Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü)
Hindistan : Dr. Gous Mashkooor KHAN (Jawaharlal Nehru Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü)
Sudi Arabistan : Arş. Gör. Majed Zouba (King Saud Üniversitesi)
Rusya : Prof. Dr. Elfine Sibgatullina, Rusya Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü
Fransa : Okt. Célie Aydın; Strasbourg Üniversitesi
Hollanda : Prof. Dr. Uwe Bläsing; Leiden Üniversitesi, Hollanda

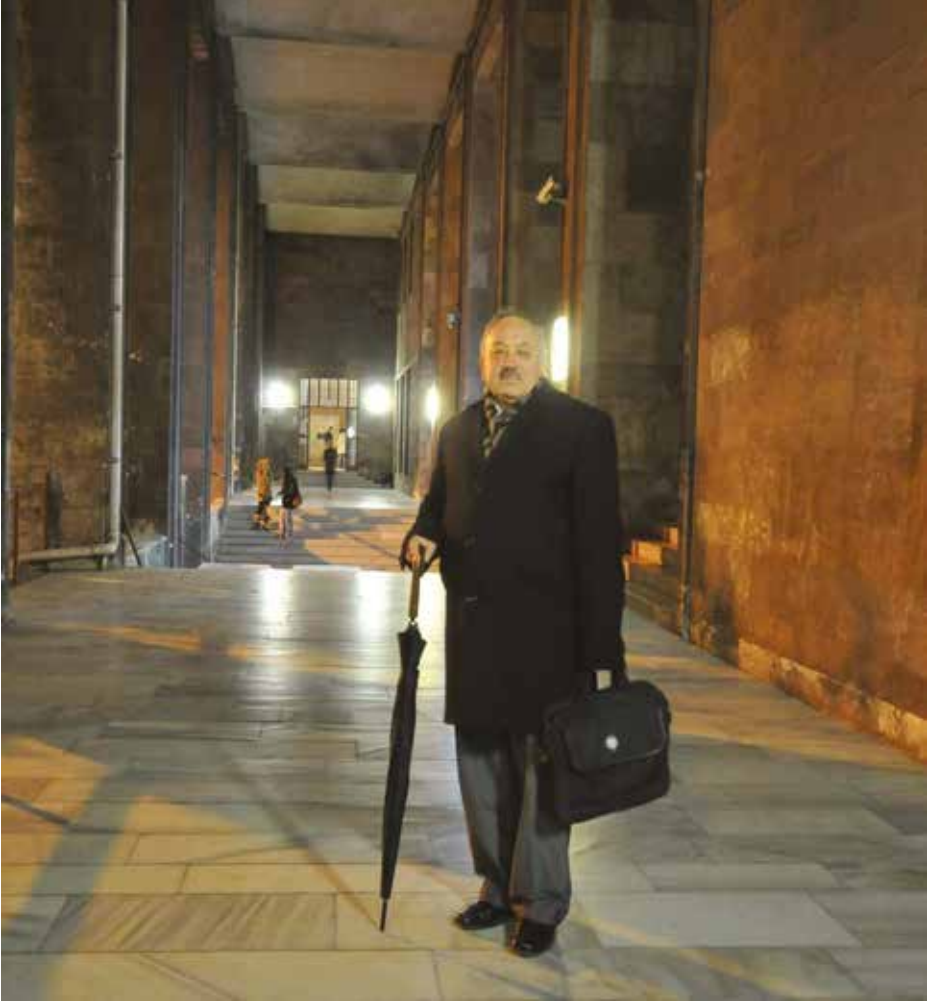
İstanbul Üniversitesi

Basım ve Yayınevi Müdürlüğü

İSTANBUL – 2014

Tel: (0212) 631 35 04 – 05 / (0212) 440 00 00 / 26500

Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi'nin 50. Sayısı
Emekli Öğretim Üyemiz Prof. Dr. Kemal Yavuz'a ithaf edilmiştir.

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERGİSİ *Cilt / Sayı L*

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	VI-VII
Prof. Dr. Kemal Yavuz'un Özgeçmişi.....	1-9

MAKALELER

Enfel Doğan	Türkiye Türkçesinde Addan Zarf Türeten Birleşik Ekler Üzerine	11-28
Hasan Fehmi Erol	Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitaplarında Okunabilirlik	29-37
Hasan Ali Esir	Bursalı Lâmiî Çelebi'nin Ferhâd u Şîrîn'inin Ali Şîr Nevaî'nin Ferhâd u Şîrîn'i ile Mukayesesi	39-64
Murat A. Karavelioğlu	Şuara Tezkirelerinde Galata Tasvirleri	65-95
Büşra Sürgit	Edebiyat Geleneğiyle Kurduğu İlişki Açısından Sezai Karakoç'un "Gazel" Şiiri	97-111
Hatice Tören	Urbanization, Standard Language, Dialect	113-119
Mustafa Uluçay	Akif'in Kur'an Meali'nde Dil ve Üslûp Özellikleri.....	121-135
Erol Ülgen	Dobrucalı Şair Mehmet Niyazi ve İthâfât Adlı Eseri	137-150

HATIRALAR

Esra Egüz	Hem Hoca Hem Baba: Prof. Dr. Kemal Yavuz....	151-158
Hasan Ali Esir	Hocam Prof. Dr. Kemal Yavuz.....	159-164
Abdullah Uçman	Hatıralar Arasında Ali Nihat Tarlan-Mehmet Çavuşoğlu.....	165-176

SÖYLEŞİ

Esra Egüz	Prof. Dr. Kemal Yavuz ile Söyleşi.....	177-202

EK

Prof. Dr. Kemal Yavuz Fotoğrafları ve İki Şiiri	203-225

SUNUŞ

Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi yayın faaliyetine 50. sayısı ile devam etmektedir. Bu sayıya ayrıca bir anlam yükleyen husus, Türk kültür ve edebiyatına yapmış olduğu katkılar ve dahi yetiştirdiği öğrencileriyle Türkoloji sahasında güzide bir yere sahip emekli öğretim üyesi Prof. Dr. Kemal Yavuz'a ithaf edilmiş olmasıdır. Dolayısıyla bu sayıda kendisini tanıyan, beraber çalıştığı ve bir kısmı önce öğrencisi sonra meslektaşısı olmuş isimlerin yazıları yer almaktadır.

Enfel Doğan “Türkiye Türkçesinde Addan Zarf Türeten Birleşik Ekler Üzerine” başlıklı makalesinde eski dönemlerden beri Türkçenin yapısında sıkça görülen biçimbirim alanındaki birleşik ekler konusuna değinmekte ve *Türkçe Sözlük*'te yapılan taramalar üzerinden addan zarf türeten birleşik eklerin sınıflandırılması üzerinde durulmaktadır. Sözlükte zarf olarak madde başı olmuş ancak hâlâ dil bilgisi kitaplarında kendine yeterince yer bulamayan addan zarf türeten birleşik eklerin kullanımları hakkında bilgiler verilmektedir.

Hasan Fehmi Erol'un “Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitaplarında Okunabilirlik” başlıklı makalesinde dilbilimin kavramlarından olup, metinlerin uygunluk ve zorluk derecelerini tespit için kullanılan yöntemlerden “okunabilirlik” bağlamında Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan metinlerin okunabilirlik düzeyleri değerlendirilmektedir. Bunun için dört farklı ders kitabından metinler seçilmiş ve konuya bakış bu örnek metinlerin mukayesesi üzerinden ortaya konulmuştur.

Hasan Ali Esir “Bursalı Lâmiî Çelebi'nin Ferhâd u Şîrîn'inin Ali Şîr Nevaî'nin Ferhâd u Şîrîn'i ile Mukayesesi” adlı yazısında Fars ve Türk kültürü içinde pek çok varyantı olan mesnevi formunda yazılmış doğunun aşk hikâyesi Ferhat ve Şirin'in Türkçede yazılmış iki örneğini mukayese ederek incelemektedir. Esere yeni bir çehre kazandıran Çağatay şairi Ali Şîr Nevaî'nin metni ile onun eserini Anadolu Türkçesine aktaran Bursalı Lâmiî Çelebi'nin metni dil, üslup, olay akışı yönlerinden benzerlikleri ve farklılıkları noktasında değerlendirilmektedir. Böylelikle Lâmiî Çelebi'nin çalışmasının edebiyat tarihimiz içindeki yeri tayin edilmektedir. Ayrıca Türk ve Fars edebiyatlarında tespit edilen Hüsrev ü Şîrîn/Ferhâd ü Şîrîn şairleri ve eserleri kronolojik olarak aktarılmaktadır.

Murat A. Karavelioğlu “Şuara Tezkirelerinde Galata Tasvirleri” başlıklı makalesinde daha çok biyografik bilgi edinmek amaçlı başvuru şuara tezkirelerine farklı bir gözle bakarak Galata özelinde mekânsal ve sosyal açıdan İstanbul'un izlerini aramaktadır. Varılan tespitler doğrultusunda doğal yapısı, sosyal mekânları, kültürel dokusuyla Galata semtinin şehir ve kültür tarihimizdeki yeri tayine çalışılmıştır.

Büşra Sürgit “Edebiyat Geleneğiyle Kurduğu İlişki Açısından Sezai Karakoç’un ‘Gazel’ Şiiri” başlıklı makalesinde Sezai Karakoç’un “Gazel” şiirinden yola çıkarak şairin gelenekle kurduğu ilişkiyi ele almaktadır. Şiir, gelenek bağlamında çözümlenerek geleneğin metne katkısı ve nasıl yer bulduğu ortaya konulmaktadır.

Hatice Tören “Urbanization, Standard Language, Dialect” adını verdiği makalesinde ölçünlü dil ve ağızlar arasındaki etkileşimi konu ederek, şehirleşme süreciyle daha yoğunlaşan bu etkileşimin yarattığı farklılaşmaya dikkati çekmektedir. Sosyolinguistik ve psikolinguistik alanlara yönelik çözümlenmelerle, buldukları sosyal çevrelere bağlı olarak hem ölçünlü hem de yerel ağız biçimleriyle konuşan kimselerin dil kullanımlarının belirlenmesine çalışılmaktadır.

Mustafa Uluçay “Akif’in Kur’an Meali’nde Dil ve Üslûp Özellikleri” başlıklı makalesinde Mehmet Akif tarafından yapılmış Kur’an meali, dil ve üslûp özellikleri bakımından ele alınmakta; buradan yola çıkarak mealin diğer Türkçe mealler arasındaki yeri ve önemi ortaya konulmaktadır.

Erol Ülgen “Dobruçalı Şair Mehmet Niyazi ve İthâfât Adlı Eseri” başlığını taşıyan makalesinde 20. yüzyılın ilk çeyreğinde Dobruca’da oluşan milli edebiyat ortamını dönemin ve yörenin öncü isimlerinden Mehmet Niyazi etrafında ele almaktadır. Bu bağlamda Mehmet Niyazi’nin ilk şiir kitabı *İthâfât* değerlendirilmekte ve *şairin* hayatı ile edebî *şahsiyeti* hakkında bilgiler verilmektedir.

Bu sayıda araştırma yazılarıyla beraber Prof. Dr. Kemal Yavuz’a dair anekdotlar içeren Esra Egüz’ün “Hem Hoca Hem Baba: Prof. Dr. Kemal Yavuz” ve Hasan Ali Esir’in “Hocam Prof. Dr. Kemal Yavuz” hatıra yazıları ile Abdullah Uçman’ın Türk edebiyat tarihçiliğinin iki önemli ismi Ali Nihat Tarlan ve Mehmet Çavuşoğlu’nu anekdotlarla zenginleştirerek yâd ettiği “Hatıralar Arasında Ali Nihat Tarlan-Mehmet Çavuşoğlu” yazısı ve yine Esra Egüz’ün, Prof. Dr. Kemal Yavuz ile gerçekleştirdiği söyleşi yer almaktadır.

Son söz olarak bu sayıya katkıda bulunan yazarlara ve yazıları değerlendiren dergi hakemlerimize teşekkür ediyor ve emekli öğretim üyesi Prof. Dr. Kemal Yavuz’a ithaf ettiğimiz bu sayı münasebetiyle kendisinden Türkoloji sahasına katkılarının devamını diliyoruz.

